

SECȚIUNEA 6 *Inovații contabile în economia cunoașterii*

THE IMPORTANCE OF CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS IN FINANCIAL COMMUNICATION

IMPORTANȚA SITUAȚIILOR FINANCIARE CONSOLIDATE ÎN COMUNICAREA FINANCIARĂ

Natalia CURAGĂU, conf. univ., dr. (1)
Rodica CUȘMĂUNSA, conf. univ., dr. (1)

(1) *Academy of Economic Studies of Moldova, Department of Accounting, Auditing and Economic Analysis, or. Chișinău, MD-2005, str. Bănulescu-Bodoni, 59; Blocul "F";*
(2) *etajul 4; biroul 406; tel. 022-402-760*

curagau.natalia.zaharia@ase.md

(1) *Academy of Economic Studies of Moldova, Department of Accounting, Auditing and Economic Analysis, or. Chișinău, MD-2005, str. Bănulescu-Bodoni, 59;*
(2) *Blocul "F"; etajul 4; biroul 406;*
(3) *tel. 022-402-760*

cusmaunsa.rodica.gheorghe@ase.md

Corresponding author: curagau.natalia.zaharia@ase.md

Abstract

At present companies tend to concentrate because groups, including industrial and financial groups and transnational corporations, are currently a fundamental element of the world economy. The business of entities is not conducted solely through independent entities. There is a growing trend of establishment of groups of entities united among them by capital structure, and whose business is under the control of or is influenced by one of them. The latter entity is required to prepare and furnish, in addition to its own accounts, consolidated accounts of the entities of the group that it controls or influences.

Key words: *group of entities, concentration of entities, conglomerate, parent entity, branch, consolidated financial statements.*

JEL Classification: *M41*

INTRODUCTION

În prezent este elaborată baza legislativă privind funcționarea grupurilor industrial-financiare, care sunt obligate să prezinte situații financiare, ce cuprind informația tranzacțiilor economice intergrup și faptele economice cu alte entități din afara grupului de entități. În practică autohtonă, în prezent, sunt dezvoltate subiecte ce țin de contabilitatea acestor tranzacții inevitabile în condițiile economiei de piață, practicate la nivelul persoanele juridice din cadrul grupurilor de entități ce își desfășoară activitățile, inclusiv pe teritoriul Republicii Moldova mai mult din prisma entităților - fiice. De aceea este necesară argumentarea teoretică și elaborarea modului de contabilizare a acestor fapte economice la nivelul grupurilor industrial-financiare ce activează pe teritoriul țării, accent

punându-se și pe entitățile – mamă, care de fapt și sunt obligate să genereze și întocmească Situații financiare consolidate.

Sunt necesare pârghii de determinare a modalităților de derulare a procesului de consolidare, precum și examinarea metodelor de consolidare a Situațiilor financiare consolidate la nivelul grupurilor industrial-financiare în contextul experienței mondiale și al cerințelor legislației în vigoare a Republicii Moldova, depistarea neajunsurilor aferente acestui domeniu, elaborarea unor propuneri pentru înlăturarea acestora.

MATERIAL AND METHOD

În general, concentrarea reprezintă gruparea sau regrouparea societăților economice, activităților, forței economice, bunurilor și patrimoniul, considerate în desfășurarea sau realizarea lor. Concentrarea este determinată de necesitatea creșterii eficienței economice, capacității entităților de a acționa pe piețe tot mai mari care se mondializează și concurenței. Poate avea loc prin acumulare de capital, înțelegeri, convenții, etc. Are ca efect principal formarea marilor firme și capitalurilor concentrate, centrelor industriale, agricole, de putere. Odată cu aceasta are loc însă dispariția unor firme mai mici și / sau mai slabe, precum și restrângerea unor activități.

Grupurile de entități au astăzi o foarte mare importanță economică. Câteva zeci dintre ele asigură o mare parte a activității comerciale din principalele țări industriale europene și din lume. Entitățile numite „multinaționale” au filiale în numeroase țări, iar puterea lor economică și financiară depășește uneori pe cea a unui stat .

Consolidarea Situațiilor financiare este o consecință (un efect) a procesului de concentrare și centralizare a capitalului, constituirii entităților–fiice, filialelor în cadrul concernelor și grupurilor de entități în limitele unor frontiere naționale a câtorva state, pe scara internațională.

Constituirea companiilor transnaționale (CTN), care desfășoară activitățile sale pe teritoriul diferitor țări, constituirea entităților cu participarea capitalului străin, apariția diferitor forme de legături comerciale, industriale și financiare între companii au necesitat prezentarea informațiilor despre activitatea acestora în forma Situațiilor financiare consolidate.

Actualmente, în cadrul realizării activităților, bazate pe progresul tehnico – științific, la nivelul diferitor societăți, grupurile de entități joacă un rol important. Astfel se explică interesul manifestat de diferiți utilizatori de informație interni și externi ai grupurilor de entități față de datele prezentate în situațiile financiare ale acestora.

Entitatea – mamă, care dispune de independență economică și financiară ca persoană juridică, entitate distinctă în cadrul unui grup de entități, întocmește propriile situații financiare. Însă situațiile financiare individuale ale acesteia nu oferă utilizatorilor informațiile necesare pentru evaluarea poziției financiare și performanțelor întregului grup. Astfel, în vederea unei mai bune informări financiare externe, dar și pentru luarea mai bunelor decizii din partea managementului grupului, entitatea – mamă întocmește și prezintă Situații financiare consolidate, care sunt depuse la necesitate ca și cum acestea ar prezenta o singură entitate.

Grupurile de entități contemporane, cotate la principalele burse de valori folosesc prioritar Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS), elaborate de Consiliul pentru Standardele Internaționale de Contabilitate (IASB). [4]

Elaborarea situațiilor financiare de către entități se reglementează prin utilizarea unor principii contabile general acceptate (GAAP), prin legea contabilității și reglementări privind situațiile financiare, prin intermediul unor standarde recunoscute la nivel internațional IFRS/IAS. Importanța informației financiar - contabile contribuie la examinarea continuă a cerințelor și caracteristicilor

acesteia atât la nivel național, cât și mondial. Principiile contabile general acceptate (GAAP) impun unei companii să pregătească situațiile financiare anuale conforme cu reglementările în materie.

Grupurile de entități europene cotate sunt obligate să întocmească și să publice Situații financiare consolidate în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară. Indiferent de sectorul în care își desfășoară activitatea, sunt obligate toate entitățile situate într-un stat membru al Uniunii Europene, care prezintă Situații financiare consolidate și care, la data întocmirii situațiilor financiare, au titluri admise la tranzacționare pe o piață reglementată dintr-un stat membru.

În Republica Moldova, deși consolidarea ca procedeu de agregare a informațiilor mai multor entități a fost studiată de mulți ani, aceasta a devenit o realitate practică ca rezultat a aprobării actelor legislative ce reglementează procedurile de consolidare și la nivel național. [2]

Expunerea modului de întocmire și prezentare a Situațiilor financiare consolidate ale unui grup de entități și de reflectare a investițiilor în entitățile - fiice în situațiile financiare distincte ale entității - mamă (care aplică Standardele Naționale de Contabilitate) sunt reglementate conform Standardul Național de Contabilitate „Prezentarea Situațiilor financiare consolidate”, aprobat prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 93 din 07.06.19, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 209-216 din 28.06.2019.

Noul Standard Național de Contabilitate (în continuare - SNC) prevede situațiile în care entitatea-mamă este obligată să întocmească Situațiile financiare consolidate și care sunt excepțiile de la această obligație, definește scopul și reglementează componența Situațiilor financiare consolidate, stabilește regulile generale de întocmire a acestora.

Potrivit art. 27 alin. (1) din Legea contabilității și raportării financiare, suplimentar la situațiile financiare individuale, entitatea-mamă întocmește Situațiile financiare consolidate în conformitate cu prevederile Legii contabilității și raportării financiare și ale standardelor de contabilitate. [3]

Situațiile financiare consolidate se întocmesc și cu respectarea dispozițiilor prevăzute la art. 20 din Legea contabilității și raportării financiare, fiind întocmite cu claritate, oferind o imagine fidelă a poziției financiare, a performanței financiare și a altor informații aferente activității entităților din cadrul grupului. [5]

Astfel, dacă entitatea-mamă deține controlul asupra entităților-fiice, aceasta va fi obligată să prezinte Situații financiare consolidate. Controlul se caracterizează prin majoritatea drepturilor de vot ale acționarilor sau asociaților într-o altă entitate și oferă:

- 1) dreptul de a numi sau revoca majoritatea membrilor consiliului, organului executiv și de supraveghere, după caz, ale altei entități și este simultan acționar sau asociat al acesteia;
- 2) dreptul de a exercita o influență semnificativă asupra unei entități al cărei acționar sau asociat este, în temeiul unui contract încheiat cu entitatea în cauză sau al unei clauze din actul constitutiv sau din statutul entității respective;
- 3) dreptul de a exercita o influență semnificativă asupra unei entități al cărei acționar sau asociat este, în temeiul unui contract încheiat cu entitatea în cauză sau al unei clauze din actul constitutiv sau din statutul entității respective;
- 4) faptul că este acționar sau asociat al unei entități și deține singură controlul asupra majorității drepturilor de vot ale acționarilor sau asociaților la entitatea respectivă, ca urmare a unui acord încheiat cu alți acționari sau asociați ai entității. [1]

Situații financiare consolidate nu vor fi prezentate în situațiile în care entitatea-mamă este o entitate-fiică în alt grup, a cărui entitate-mamă întocmește Situații financiare consolidate în conformitate cu noul Standard sau dacă toate entitățile - fiice sunt excluse din consolidare.

Pe lângă cazurile prevăzute în Legea contabilității și raportării financiare, entitatea-mamă se scutește de obligația de întocmire a Situațiilor financiare consolidate în cazul în care toate entitățile-fice sunt excluse din consolidare, caz explicat prin prevederile pct. 10 din Standardul Național de Contabilitate „Prezentarea Situațiilor financiare consolidate”, adică o entitate se exclude din consolidare dacă părțile sociale ale sale sunt deținute exclusiv în vederea vânzării lor ulterioare într-o perioadă nu mai mare de 12 luni. [1]

În componența Situații financiare consolidate vor fi incluse cinci acte:

- 1) Bilanțul consolidat;
- 2) Situația consolidată de profit și pierdere;
- 3) Situația consolidată a modificărilor capitalului propriu;
- 4) Situația consolidată a fluxurilor de numerar; și
- 5) Nota explicativă. [1]

Bilanțul consolidat va prezenta valoarea totală (cumulativă) a elementelor similare din bilanțurile individuale ale entităților grupului, ținându-se cont de ajustările specifice provenite din efectuarea etapelor de consolidare.

Bilanțul consolidat, situația consolidată de profit și pierdere și nota explicativă sunt obligatorii, pe când situația consolidată a modificărilor capitalului propriu și situația consolidată a fluxurilor de numerar au caracter de recomandare și se întocmesc în funcție de necesitățile informaționale ale utilizatorilor.

Scopul Situațiilor financiare consolidate constă în prezentarea informațiilor privind poziția financiară, performanța financiară, modificările capitalului propriu și fluxurile de numerar la nivelul grupului de entități.

Standardul prevede că etapele de întocmire și prezentare ale Situații financiare consolidate sunt:

- 1) efectuarea lucrărilor de consolidare a indicatorilor din situațiile financiare individuale;
- 2) completarea formelor Situațiilor financiare consolidate;
- 3) întocmirea notei explicative la Situațiile financiare consolidate;
- 4) aprobarea, semnarea și prezentarea Situațiilor financiare consolidate.

Comunicarea financiară este un instrument extrem de important care permite entității economice să își gestioneze relațiile externe prin intermediul informațiilor financiare și contabile, reușind astfel să creeze o interconectare cu mediul extern prin furnizarea informațiilor solicitate de părțile interesate, astfel încât nu este surprinzător faptul că găsirea mijloacelor de comunicare eficientă cu părțile interesate se numără printre prioritățile guvernantei corporative și, în acord cu acestea, un rol foarte important îl joacă comunicarea cu investitorii. Comunicarea financiară are rolul de a spori notorietatea companiei și credibilitatea pentru a atrage potențialii investitori. Comunicarea financiară se bazează atât pe transparență, cât și pe credibilitate. Credibilitatea joacă un rol foarte important în lumina informațiilor pe care entitatea le furnizează părților interesate, informații care trebuie să se încadreze în domeniul corectitudinii, realității, relevanței și coerenței, astfel încât acestea să fie percepute ca fiind credibile de către părțile interesate

Astfel, Standardul stabilește caracteristicile calitative fundamentale ale Situațiilor financiare consolidate (relevanța și reprezentarea exactă) și caracteristicile calitative amplificatoare (comparabilitatea, verificabilitatea, oportunitatea și inteligibilitatea).

Caracteristicile calitative fundamentale se caracterizează prin:

- a) relevanța – prevede că informațiile trebuie să fie importante pentru utilizatori și să-i ajute să evalueze evenimentele trecute, prezente sau viitoare, să confirme sau să corecteze evaluările anterioare ale acestora;

- b) reprezentarea exactă – prevede că informațiile prezentate în situațiile financiare trebuie să fie complete, imparțiale și fără erori.

Caracteristicile calitative amplificatoare sânt:

- a) comparabilitatea – presupune că situațiile financiare trebuie să conțină informații comparative, aferente perioadei precedente, pentru toate elementele contabile raportate ale perioadei de gestiune curente, dacă standardele de contabilitate nu prevăd altfel;
- b) verificabilitatea – constă în asigurarea posibilității utilizatorilor de a verifica direct sau indirect informațiile din situațiile financiare;
- c) oportunitatea – presupune că informațiile sânt disponibile utilizatorilor într-un timp util pentru a le influența deciziile;
- d) inteligibilitatea – prevede că informațiile trebuie clasificate, caracterizate și prezentate în mod clar și concis. [1]

De asemenea, reiterăm că Situațiile financiare consolidate se întocmesc, se semnează, se prezintă și se publică în același mod ca și situațiile financiare individuale ale entității-mamă, ținându-se cont de ajustările semnificative care decurg din caracteristicile specifice ale Situațiilor financiare consolidate.

Situațiile financiare consolidate se întocmesc pentru aceeași perioadă de gestiune ca și situațiile financiare individuale ale entității-mamă.

Potrivit pct. 13 din Standardul Național de Contabilitate „Prezentarea situațiilor financiare consolidate”, acestea se întocmesc în baza unor politici contabile uniforme pentru fapte economice asemănătoare în circumstanțe similare. În cazul în care o entitate inclusă în consolidare aplică alte politici contabile decât cele adoptate în Situațiile financiare consolidate se efectuează ajustările corespunzătoare ale situațiilor financiare individuale.

RESULTS AND DISCUSSIONS

Prin intermediul Situațiile financiare consolidate, managerii entității – mamă dispun de informații omogene pentru aprecierea gestiunii filialelor, indiferent de locul de implantare al acestora (pe teritoriul țării sau peste hotarele statului analizat), de reglementările naționale și de sectorul de activitate. De asemenea, punerea în evidență a unor proceduri de consolidare, contribuie la crearea unui circuit informațional care permite entității - mamă să:

- stabilească obiective pentru fiecare entitate a grupului;
- evalueze performanțele entităților din cadrul grupului și să le compare;
- efectueze sub-consolidări pe ramuri de activitate.

CONCLUSIONS

Ca o generalizare, se poate de menționat că Situațiile financiare consolidate trebuie să respecte principiile și metodele de evaluare ale contabilității financiare specifice grupului, luându-se în vedere reglementările legale care impun un anumit număr de principii contabile aplicate de fiecare entitate din cadrul grupului, elementele legate de principiile reținute pentru comunicare a grupului cu exteriorul și cu organele de conducere a politicii grupului.

Situațiile financiare consolidate oferă informații utile la efectuarea unor analize particulare ce urmăresc:

- rezultatele obținute pe ramuri de activitate, atunci când entitățile grupului desfășoară activități de naturi diferite, astfel se poate pune în evidență contribuția fiecărui sector de activitate la rentabilitatea globală a grupului;
- rezultatele pe zone geografice;
- evoluția cifrei de afaceri și a investițiilor grupului;
- evoluția situației financiare a grupului;
- evoluția rentabilității grupului în raport cu alte grupuri, etc.

Situațiile financiare consolidate, ale căror obiectiv constă în furnizarea de informații utile în luarea deciziilor, sunt considerate indispensabile atât pentru informarea internă, cât și pentru informarea externă.

REFERENCES

- [1] Standardul Național de Contabilitate „Prezentarea Situațiilor financiare consolidate”, aprobat conform Ordinului Ministerului Finanțelor nr. 93 din 07.06.2019 // *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 209-216 din 28.06.2019;
- [2] Legea cu privire la Grupele Financiar - Industriale, nr. legii 1418-XIV din 14 decembrie 2000 // *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 27-28/90 din 06.03.2001;
- [3] Legea contabilității și raportării financiare, nr. legii 287 din 15 decembrie 2017 // *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 1-6 din 05.01.2018;
- [4] Marian SĂCĂRIN, 2012, Practici și reglementări de consolidare a conturilor, Editura ASE, pag. 17, ISBN 978-606-505-545-2;
- [5] SNC „Prezentarea Situațiilor financiare consolidate”, aprobat, disponibil:
<https://monitorul.fisc.md/editorial/snc-prezentarea-situatiilor-financiare-consolidate-aprobat.html>